

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Невяна Георгиева Фесчиева, дм

на дисертационен труд
на ДЕЯНА ИВАНОВА ИЛИЕВА

на тема:

**„НАДЗОР И КОНТРОЛ НА ИНФЕКЦИИ, СВЪРЗАНИ С МЕДИЦИНСКОТО
ОБСЛУЖВАНЕ – СЪВРЕМЕННИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА“**

НАУЧНИ РЪКОВОДИТЕЛИ: ПРОФ. Д-Р ДЕСИСЛАВА ВАНКОВА, Д.М.Н.

ПРОФ. Д-Р ЦОНКО ПАУНОВ, Д.М.

за присъждане на ОНС „доктор“

в област на висшето образование 7.1.Здравеопазване и спорт,

професионално направление 7.4. Обществено здраве

научна специалност “Управление на общественото здраве”

Със заповед № Р-109-503 от 10.12.2025г на проф. Димитър Райков - Ректора на МУ - Варна, съм избрана за външен член на научното жури, а на неговото първо заседание на №1/16.12.2025г., съм определена да представя рецензия за дисертационния труд на тема „Надзор и контрол на инфекции, свързани с медицинското обслужване – съвременни предизвикателства“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност „Управление на общественото здраве“, професионално направление 7.4. Обществено здраве.

Кратки биографични данни и кариерно развитие на докторантката.

Деяна Илиева е родена през 1981 г. в гр. Русе. Образователните си степени придобива: специалист - санитарен инспектор в МУ-Варна (2002), бакалавър по стопанско управление, специалност здравен мениджмънт (2007) и магистър по стопанско управление, специалност маркетинг и мениджмънт (2009) - и двете от Университет „Проф. Асен Златаров“ - Бургас. С втора магистратура по „Опазване и контрол на общественото здраве“ в МУ-Варна (2018), тя оформя професионален профил в областта на общественото здраве, направление санитарно-епидемиологичен контрол. Допълващ характер има придобитата през 2018 г. специализация за ръководител на дезинфекция, дезинсекция и дератизация. Образованието ѝ в областта на стопанското управление е предпоставка за развитие на организационно-управленски умения, твърде важни за

упражняване на контролни функции, които са същностна характеристика на професионалния ѝ път. Последният започва през 2006 г. в РЗИ като санитарен инспектор, от 2007 г. продължава и до момента в УМБАЛ „Света Марина“ като инспектор обществено здраве, член на екип по контрол на инфекциите; от 2023 г. е асистент в специалност „Инспектор обществено здраве“ в Медицински колеж - Варна. Академичното си развитие започва от 2020 г., когато е зачислена за докторант към катедра Социална медицина и организация на здравеопазването на МУ-Варна. Има участие в проект „Надзор и контрол на инфекции, свързани с медицинското обслужване - съвременни предизвикателства и възможности за промоция на здраве“ (2022- 2025) на Фонд Наука на МУ- Варна .

Установява се еднопосочност в образованието и професионалния опит на докторантката от една страна и избраната тема за дисертационен труд от друга.

Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд съдържа 175 страници, от които .151..стр. текст, .23 стр. Библиография и 1 приложение на 1 стр. Съдържа 15 таблици и 47 фигури. Библиографската справка включва 300 литературни източника, от които 14 са на кирилица и 286 – на латиница.

Дисертационният труд е структуриран в следните добре балансирани по обем основни глави: Въведение – 2 стр.; Глава първа: Обзор на научната литература - 42 стр.; Глава втора: Цел, задачи и методология на проучването - 6 стр.; Глава трета: Резултати и обсъждане - 84 стр.; Глава четвърта: Изводи, препоръки и приноси – 7 стр.; Заключение - 1 стр, Библиография - 23 стр.; Приложение

Актуалност на дисертационния труд.

Съвременните форми, методи и средства на диагностика и лечение прилагани в болнични условия доведоха до положителни промени в изхода от хоспитализациите , но същевременно увеличиха рисковете за възникване на инфекции, известни като вътреболнични инфекции (ВБИ). За по-точно означаване на техните причини в научната литература и ключови документи на СЗО е възприет терминът „инфекции, свързани с медицинското обслужване (ИСМО).“ Влиянието им върху заболяемостта, трудоспособността и смъртността на пациентите, както и негативните икономически последици в личен и обществен план са ги превърнали в голям проблем на общественото здравеопазване. Намаляването на рисковете за възникването им и особено на антимикробната резистентност (АМР) са обект на междусекторни политики на различни

нива. От практическа гледна точка болничното заведение остава изключително важно място за надзора на ИСМО – текущо наблюдение на възникването и разпространението им, а получените данни могат да послужат за ефективна превенция на неблагоприятните последици, подобряване на медицинските грижи и като цяло създаване на безопасна за пациентите среда. Изборът на тема за надзор и контрол на инфекциите, свързани с медицинското обслужване на примера на голяма университетска болница прави дисертационния труд много актуален, а анализите в него – перспективни за справяне с проблема ИСМО.

Оценка на литературния обзор

Инфекциите, свързани с медицинското обслужване са главен фокус на обзора. Сравнителните данни за заболяемостта от ИСМО в света, Европа и България и епидемиологичните аспекти на ИСМО при хоспитализираните пациенти са въведение към най-съществената част от обзора: „Превенция, надзор и контрол на ИСМО”. Този раздел е структуриран основателно в 3 големи групи: при индикаторни инфекции (свързани с инвазивни и хирургически процедури), възможности за профилактика и контрол на ИСМО (програми, стандартни и специфични предпазни мерки) и Европейски модели за организация на надзора и контрола на ИСМО. Систематизацията на възможностите за профилактика и контрол има пряко отношение към разработваните в дисертационния труд проблеми. Същото е валидно и за параграфа „Антимикробна резистентност - АМР”. Някои части на литературния обзор имат познавателно значение и за по-широк слой от медицинската общност.

Докторантката показва много добра литературна осведоменост по избраната за дисертационния труд тема, както в научно отношение, така и в познаване на международни ръководства и доклади на СЗО, Център за превенция и контрол на болестите, на национални нормативни актове, свързани с превенцията и контрола на ИСМО и ограничаване на АМР. Доказателство за способността да се ориентира в литературата и систематизира фактите са коментарите на докторантката в обзора и крайното му обобщение, което е отправна точка за формулиране на цел и методология на проучването.

Оценка на цел, задачи, методи и организация на проучването.

Целта е добре формулирана в две направления:

а) анализ и оценка на системата на профилактика, надзор и контрол на ИСМО в УМБАЛ ”Св.Марина”-Варна и

б) изследване на заболяемостта, етиологичната и клиничната структура на ИСМО, 2013-2022 г.; анализите им имат крайна цел - разработване на интегриран модел на управление на ИСМО в съвременна болнична среда.

В съответствие на двете посочени направления са формулирани две основни задачи, с подходящо структурирани подзадачи. На основа на литературния обзор и личен опит на изследователя са формулирани пет работни хипотези.

Избраният дизайн - ретроспективно епидемиологично проучване - напълно съответства на поставените цел и задачи. При определяне на случаите на ИСМО са спазени диагностичните критерии на Европейския център за превенция и контрол на заболяванията, на Медицинския стандарт за превенция и контрол на ВБИ в Република България.

Приложените методи са: документален, теоретичен и епидемиологичен. Допълнително е извършен сравнителен епидемиологичен анализ между пре Ковид периода и пандемичния период, както и на вътрешболничните взривове в отделения с високорискови пациенти. Приложените статистически методи са адекватни на поставените задачи и гарантират достоверност на получените резултати

Оценка на резултати, изводи, приноси

Резултатите са представени в съответствие с поставените задачи и подзадачи. Всяка група резултати е последвана от дискусия, което допринася за яснота и по-добро разбиране на обсъжданите проблеми.

Извършен е анализ - оценка на системата за профилактика, надзор и контрол на ИСМО в УМБАЛ „Св.Марина” за 10-годишен период, в т.ч. дейности, свързани с дезинфекция, дезинсекция и дератизация. Специално са анализирани антибиотичната политика и епидемичните взривове. Отчетено е положителното влияние на модернизацията през годините на апаратура, информационни системи, организация, квалификация на персонала. Същевременно се констатира негативния ефект на недостиг на персонал и липсата на интегриран електронен надзор, който да осигурява автоматизирано събиране, анализ и визуализация на данни.

Анализът на епидемиологичните характеристики на ИСМО за същия период в същата болница дава богата информация за етиологичната и клинична структура на ВБИ. Трайно доминират Грам-отрицателните микроорганизми (80%), респираторните инфекции, с пик на пневмониите, свързан с пандемията КОВИД-19. Инфекциите на хирургичното място запазват високи стойности, надвишаващи международните нива. Намерените зависимости между локализация, клинична характеристика и основни

причинители са обстойно обсъдени от докторантката, очертани проблемите и направени адекватни препоръки.

Въз основа на резултатите от многоаспектното проучване докторантката е формулирала десет извода, в които определянето на проблемите се базира на сравняване на данните със международни стойности. Високият относителен дял на пациенти с антибиотично лечение, надвишаващ средноевропейските данни отново подчертава значимостта на антибиотичната политика. Докторантката формулира добре обосновани препоръки, които засягат всички области на разглеждания в дисертационния труд проблем. Представените са научни - 4 и практически - 5, с които изразявам съгласие.

Авторефератът е написан на 91 страници и отразява достатъчно добре съдържанието на дисертационния труд. Докторантката е представила две пълнотекстови публикации, свързани с дисертационния труд, като и в двете е първи автор. С това напълно отговаря на минималните национални изисквания

Лични впечатления от докторантката нямам, но запознаването с професионалния ѝ път и със съдържанието на труда ми дават основание, че тя има възможности да продължи работата тази перспективна област.

Заклучение

Дисертационният труд на тема „Надзор и контрол на инфекции, свързани с медицинското обслужване – съвременни предизвикателства“ е разработен на добро научно ниво. Докторантката демонстрира добра подготовка и способност да планира и разработва самостоятелно научно проучване. Дисертационният труд има теоретико-познавателни и практико-приложни приноси. Той напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника на МУ - Варна за неговото прилагане. Във връзка с всичко изложено по-горе давам своята положителна оценка и препоръчвам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „**доктор**“ по научната специалност „Управление на общественото здравеопазване“, професионално направление 7.4. Обществено здраве на Деяна Иванова Илиева.

11.03.2026 г.

Рецензент:

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679
--

/доц. Невяна Фесчиева, д.м./